

34 (094-5)
(497-1)

~~2779~~
4

~~104~~

Поштарина плаћена.

Год. XVIII   **НОВИ САД 15. IV. 1938.**   Број 4
Годишња претплата Д. 120.   Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XVIII

1938

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:
Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржина: 63 Душевна пресија. — 64 Одговорност залагаонице. — 65 Израчунавање нужног дела. — 66 Наследна парница није парница ради установљења. — 67 Недостатак заступства. — 68 Понуда нагоде у току парнице. — 69 Сведоци. Урачунавање тражбине која спада пред обртну власт, пред редовним судом. — 70 Делокруг полит. општине. Израчунавање нужног дела. Уговор међу блиским рођацима. Када је плодоуживање терет? — 71 Измакле користи остваривање. — 72 Допуна пресуде. — 73 Шта значи уговор, да роба мора бити добра код паковања? — 74 Нападање брака на основу § 55 Закона о брачном праву. — 75 Побиање извршне заплене ради пореза. Злонамерност. Знање егзекутора је знање тражиоца извршења. — 76 Заблуда. — 77 Званична утаја. — 78 Ванредно ублажење казне. Правни лек. — 79 Извршење на надграђевину.

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

О привременом издржавању жене.

Запажено је, да се парнице ради привр. издржавања жене, често покрећу код суда за бракоразводне парнице и овда, ако се привр. издржавање остварује солидарно против мужа и његова оца.

Овака пракса — као што је то врховни суд већ у више махова исказао — није тачна и то из ових разлога:

У смислу тач. 2 §-а 1 стр. Грпп. — који се иначе има примењивати у бракоразводним парницама, и после ступања на снагу новог Грпп. — и парнице ради привр. издржавања спадале су у стварну надлежност Среског суда, у *колико нису упућене суду за бракоразводне парнице*. По новом Грпп. ове парнице према њиховој вредности спадају пред Срески односно Окружни суд.

У смислу §-а 674 стр. Грпп. пак после покретања бракоразводне парнице или после предлога ради претходног помирења, само је бракоразводни суд позван да одлучује о расположењима предвиђеним у §-у 102 зак. чл. XXXI: 1894 — а међу овима и о захтеву на привр. издржавање жене.

Но, бракоразводни суд у предмету захтева на привр. издржавање, може по §-у 102 споменутог закона, одлучивати искључиво у односу међу брачним друговима, напосе искључиво према мужу у питању обавезе која овога терети, слетствено томе жена може свој захтев на издржавање остваривати само против мужа, јер се у оквир бракоразводне парнице не може увући и треће лице, већ због природе бракоразводне парнице.

Ако дакле жена овакав свој захтев стави не само против мужа, него — на тој основи, да њезин муж, који је без и-метка, своју целу радну снагу улаже у очеву радњу или економију — и против мужевљева оца и тражи да се овај заједно са њезиним мужем солидарно осуди, онда овакав захтев против мужа и оца, већ не ће бити позван да реши бракоразводни суд, јер мужевљев отац као треће лице, не може као странка учествовати у оквиру бракоразводне парнице.

Но, с друге стране ни то не може бити, да овај захтев, који је уперен на установљење *солидарне* обвезе и који се баш зато мора решити *јединствено*, против мужа реши један, а против мужевљева оца други суд, тим мање, јер је у оваком

Иш. г. еп/ 342

Разлози: На молбу тужитељице, заступане по адвокату др Ж. И., издао је Срески суд у П. против тужених, заступаних по адвокату др М. Л., менични платни налог ради 2000 динара и припадака.

Услед приговора тужених Срески суд у П. провео је расправу у присуству правозаступника обе парничне странке и закључком од 20-II 1936 изрекао да ће пресуду по овом предмету донети у смислу §-а 511 Грпп.

Првостепена пресуда је сходно поменутом закључку дне 28-II 1936 године и донесена те је гласом доставнице уручена правозаступнику тужитељице Др Ж. И. дне 14 маја 1936 године, дочим је дне 10 маја 1936 године, у место правозаступнику тужених, Др М. Л., погрешно због сличности имена, уручена М. М., адвокату у П., који ју је кратким путем, неустановљеног дана по пријему, предао правозаступнику тужених Др М. Л. Правозаступник тужених Др М. Л. је против те пресуде код Среског суда у П. већ дне 23 маја 1936 предао призив, не сачекавши да му се редовним путем пресуда достави. По наређењу заменика претседника призивног већа, достављена је судским путем пресуда именованом адвокату тужених, дне 1-X 1936 године, који је 15-X 1936 године поново уложио призив против те пресуде код Среског суда у П.

Призивни суд је овај други призив као касно поднесен одбацио на основу §-а 562 у вези са § ом 649 Грпп. јер да судског уручења пре онога од 1 октобра 1936 г. није било, те да се има узети, да је туженима пресуда уручена тога дана т. ј. 1 октобра 1936 године и да им рок за призив почиње тећи тим даном. Па како је предмет парнице менично потраживање, остваривано путем мандатног поступка и како је у тим парницама у §-у 649 Грпп. предвиђен рок за призив 8 дана од уручења, то је призивни суд призив као касно поднесен одбацио.

Против овог закључка призивног суда, уложили су рекурс тужени, са предлогом, да се побијани закључак у

целости укине и изрече благовременост њиховог првог призива од 23 маја 1936 године и призивни суд упути, да по проведеном поступку одлучи у смислу њиховог призивног предлога, наводећи као рекурсни разлог, да је први призив њихов од 23 маја 1936 године благовремено поднесен и без обзира на њихов други призив од 15-X 1936 који су само опрезности ради поднели (без образложења) услед судским путем уручене им пресуде и којим су само упућивали на њихов ранији већ уложени први призив од 23 маја 1936 године који призивни суд уопће није решавао, него је погрешно предметом свога испитивања и одлуке учинио само њихов други призив од 15 октобра 1936 године.

Овај рекурс није основан у погледу другог призива тужених т. ј. онога од 15-X 1936 године јер је призивни суд правилно установио, да је тај призив касно поднесен и према томе га је правилно и одбацио, услед чега је побијани закључак у томе делу ваљало потврдити.

Но основан је рекурс тужених, у погледу благовремености првог призива, т. ј. оног од 23 маја 1936 год. а то из ових разлога:

Призив се може пуноважно улагати већ по доношењу пресуде, која је издата судској писарници ради достављања и пре достављања исте обим парничним странкама, ако је само ма једној парничној странци правилно већ достављено, без обзира на то, да ли је и странци која улаже призив таква пресуда већ достављена путем суда или је пак за садржај исте дознала на други законом дозвољен начин, те још пре доставе пресуде њој, призив уложила. Достава само по себи нема другог значења, сем што се према њој установљава благовременост парничне радње, односно правноснажност судске одлуке.

По доношењу пресуде, која је већ издата писарници ради достављања странкама, и једној парничкој странци правилно и достављена, већ постоји одлука која се може побијати по ономе ко је пресудом погођен. Законом није

одузето право странци да пре почетка рока за призив односно пре доставе пресуде поднесе призив против такве пресуде која је већ донесена и која је у време улагања призива постојала као обавезна пошто је парничном противнику већ достављена била дне 14 маја 1935 године, те на тај начин добила шири публицитет за који је и призивач — пре нарочите судске доставе пресуде њему, — могао знати те према томе и призив против те пресуде и пре доставе њему уложити.

Па како је правосаступнику тужених првостепена пресуда правилно достављена тек 1 октобра 1936 године а призив је уложио још пре те доставе т. ј. 23 маја 1936 године то је тај призив благовремено поднесен услед чега је у погледу тог призива ваљало рекурс тужених уважити и призивни суд упутити да у погледу тог благовремено поднесеног призива даље по закону поступи.

Трошак рекурса није досуђен јер не предлежи ни један услов из §-а 153 ст. 1 Грпп.

Нови Сад, 31 децембра 1937 године.

* * *

По §-у 512 Грпп. пресуда према странкама има учинак тек од дана, када буде достављена; — а по §-у 558 Грпп. призивни рок почиње тећи од дана доставе (§ 189 Грпп.). Ове одредбе донесене су у интересу странке која се жели користити правним леком Сврха је ове одредбе само та да се онемогући противној странци, да се евентуално позове на то, да је странка која улаже правни лек, за пресуду дознала још пре доставе, и да се према томе призивни рок има за њу рачунати од времена сазнања, а не од уручења пресуде. Смисао је горњих одредаба само та, да се њима одреди *крајње време* од када се има рачунати *почетак* призивнога рока, а оне никако не искључују то прво те странке, да поднесе правни лек и пре доставе пресуде. Чим је донесена одлука прописно потписана и издата канцеларији на препис и отправљање, па странка дозна (§ 286 Грпп.) за *постојање* и за садржину

пресуде, за коју је везан суд (§ 512 Грпп.), она може одмах уложати правни лек, а не мора чекати, да се одлука достави њој или противној странци.

Призив је дакле у датом случају могао бити предат не зато, што је пресуда већ била уручена другој странци, него зато, што је приликом предаје призива, стварно већ постојала пресуда за коју је суд био везан. (512 §). Та околност дакле, што је у овом случају пресуда била уручена противној странци, са гледишта спорног питања има само у толико значаја, што она доказује, да је тада већ постојала пресуда за коју је суд био везан. Но постоји пресуда већ и пре уручења противној странци, на име чим је она у писменом саставу предата писарници да се отпрати. То је дакле моменат, од када се може предати призив. Противно је гледиште сувише формалистичко, строго и буквално, а поред тога не одговара ни интенцији закона, ни смислу ствари.

Стари Грпп. такођер дозвољава да се правни лек уложи пре уручења одлуке, шта више мотивација закона наглашује, да то баш лежи у интересу оне странке, која је осуђена без обзира на правни лек.

63.

Не постоји душевна пресија, ако је странци слободно стојало на вољу, да прими понуду противне странке, или да је одбије и судским путем наплати своју основану траждину.

(Кс. у Н. Саду, Бр. Рев. 726-1937.)

Касациони суд ревизију туженог не уважава и побијану пресуду Окружног суда у С. као призивног суда одобрава.

Осуђује туженог да плати тужитељици у име ревизионих трошкова динара 540 у року од 15 дана под теретом извршења.

Разлози: Тужени се међу осталим жали против пре-

суде Апелационог суда зато, што је суд по спроведеном доказном поступку извео погрешан закључак када је као чињеницу установио да тужени није под пресијом издао своју изјаву од 16-IV 1931 године.

Ово су судови установили на основу исказа сведока К. Х., који је исказао да од стране тужитељице није извршена над њиме никаква физичка пресија. Међутим тужени није ни тврдио да је над њим извршена физичка, већ душевна пресија. Ова душевна пресија по наводу самога туженога састојала би се у томе што је тужитељица њега на други начин пресионирала, те искористила за њу ону повољну ситуацију да тужени без њеног потписа, није могао подићи преплату у порези, него тек тако, што је тужитељица потписала цесију у његову корист, али је зато тражила и изјавила да је вољна потписати изјаву, да се цесија спроведе код пореске Управе у С. у корист туженога само под тим условом да половину од цедиране своте исплати тужитељици, а она на овај вишак није имала никаква права. Жали се што суд није одредио доказни поступак у правцу како је то тужени предлагао и што није одредио поново преслушање сведока, који су били преслушани а да о томе преслушању правозаступник туженога није био извештен.

Истина, да је суд учинио неправилност када није одредио поново преслушање ових сведока, али како над туженим није извршена никаква пресија, што следи из саме његове тужбе и ревизионе молбе, то се ова жалба туженога из тога разлога, није могла уважити, јер чињенице које тужени наводи и које би по њему требале да сачињавају душевну пресију не потпадају под појам пресије. Туженоме је слободно стојало на вољи да прими понуду тужитељичину или да је одбије, у ком случају би се могао обратити Суду, и судским путем наплатити своју тражбину уколико би иста била основана. А када је тужени потписао спорну изјаву, та изјава њега веже, као што је то суд правилно установио.

Како су и све остале чињенице, које је тужени хтео да доказује ирелевантне по овај спор, то је суд с правом одбио спровођење доказног поступка, предложеног по туженом.

Неоснована је жалба туженога и у погледу компензационог приговора. Суд је правилно утврдио да се I степенa пресуда има испитивати у границама призивнога предлога. Призивни разлози долазе у обзир само уколико се исти односе на призивни предлог. А како тужени у призиву, у погледу свога компензационог приговора, није ставио иикакав предлог, то је суд с правом мимоишао свако мериторно решавање о овом приговору.

Како је према томе ревизиона молба туженога неоснована, требало га је са истом одбити и осудити га на снашање ревизионих трошкова.

У Новом Саду, 11 децембра 1937 године.

* * *

Душевна пресија само се онда може узети у обзир, ако претња ставља у непосредни изглед штетну повреду важног интереса (н. пр. ако се односи на личну слободу, на живот, на поштење, на имање, на слободно расположење са имовином, на вршење очинске власти, на добар глас и т. д.) и ако се тиме у странци може да створи основана бојазан, да ће ју постићи опасност, употребљена као претња, ако не закључи изнуђени правни посао.

64.

Залагаоница, која је заложену и на време неискупљену ствар на непрописно одржаној дражби неправилно продала, одговара власнику ствари за учињену штету.
(Кс. у Н. Саду, Г. II 21-934.)

Касациони суд ревизионој молби тужитеља даје места, пресуду Апелационог суда преиначује, тужбу уважава и осуђује тужену да тужитељу, у року од 15 дана под претњом оврхе плати 27,000 динара, (двадесет и седам хиљада), са 5% камате, од дана предаје тужбе.¹⁾

¹⁾ Дан треба означити календарски.

Осуђује тужену да тужитељу на руке правозаступника му, у року од 15 дана под претњом оврхе плати у име првостепених трошкова 2835 динара, у име привних 3675 динара, а у име ревизионих 600 динара.

Разлози: Тужитељ је у тужби навео да је код тужене Штедионице као власнице залагаонице, заложити свој трактор, који је процењен на 35.000 динара, а добио је зајам на њега 8000 дин. Како дуг није могао на време да исплати, Штедионица је трактор продала и то, како она тврди, на јавној дражби. Како се тужитељ, међутим, уверио да трактор није продат на дражби, него из слободне руке, тражио је да се та продаја огласи неваљаном и да се тужена осуди да му или врати трактор у природи и накнади штету услед губитка у вредности, што је трактор стајао на отвореном месту и ту зарђао и искварио се, или да му плати процењену вредност, по одбитку своте од 8000 динара, коју је тужитељ примио у зајам, са 5% камате од дана тужбе.

Оба доња суда су тужитеља са тужбом одбила и осудила да плати трошкове, установљавајући да је трактор продат на дражби, а не из слободне руке и да је дражба одржана прописно. Тужитељ се ревизионом молбом жали, да је Апелациони суд, потврђујући првостепену пресуду, повредио правне прописе, и та је жалба основана.

1) У смислу приложенога Правилника тужене залагаонице, чија је садржина међу странкама неспорна, има се списак ствари који ће се на дражби изложити продаји објавити 15 дана пре дражбе излагањем у просторијама обртне власти и на улазу у залагаоницу. По признању саме тужене није у конкретном случају био објављен списак ствари које се имале продавати 16 марта 1932 године, па није објављен ни трактор, поименце, него само по броју под којим је заложен, те је то један недостатак услед којег се дражба не може сматрати прописно обављеном.

2) Према приложеном огласу који је објављен у листовима, а и по признању тужене, објављено је да ће се ствари 16 марта 1932 године, па и трактор, продавати на јавној дражби у заводским просторијама, док по признању тужене, трактор није био на месту где је дражба одржана, него се налазио у магацину заводском у улици Краља Александра број 9, што је такође једна неправилност дражбе.

3) У смислу §-а 18 Правилника искљична цена залоге је процењена вредност заложенога предмета уведеног у заложницу. У заложници је, пак, као процењена вредност трактора уведена свота од 35.000 динара, док је према дражбеном записнику искљична цена била 8100 динара.

4) Апелациони суд је као чињеницу установио, да је сам ток дражбе правилно текао и да је дражбени купац трактора био проценитељ залагаонице, који, међутим, у дражбени записник није уведен по имену, него само као „проценитељ“. Апелациони суд није међутим, установио да је као искљична цена трактора извикана процењена вредност од 35.000 динара и да се од искљичне цене, будући њу нико није нудио, ишло постепено на ниже и да је трактор продат за 8900 динара зато што другога нудиоца није било, те да је та цена у три маха претходно извикана.

5) Тужена, преко свога управитеља, признаје да је између ње и њенога проценитеља постојао споразум, по коме сваку на дражби непродату ствар има купити проценитељ, а Апелациони суд није установио да би проценитељ трактор купио уз одржање под 4) поменути процедуре, из чега излази да се не може сматрати да је трактор остао на проценитељу на самој дражби, него по приватном споразуму.

Из свих тих разлога наведених под т. 1—5 жалба тужитеља да је дражба одржана непрописно основана је, услед чега је тужби ваљало дати места. Тужена признаје

да је трактор даље продат и да га није у стању тужитељу издати у природи, услед чега је тужену ваљало осудити да плати процењену вредност трактора, по одбитку своте од 8000 динара, коју је тужитељ примио у зајам. — Тужену је ваљало осудити да плати трошкове у све три инстанце у смислу § а 425, 508 и 543 Грпп.

Нови Сад, 13 децембра 1937 године.

65.

Наследник који се одрекао наследства за живота очева, само се онда не може узети у обзир при израчунавању нужног дела, ако се одрекао у корист санаследника.

(Кс. у Новом Саду, Г. 763-1933.)

66.

Наследна парница се не квалификује парницом ради установљења, све и ако је управљена на установљење, те се тако због помањкања предуслова за тужбу ради установљења, не може тужба одбити, пошто је наследна парница таква парница, којом се циља на реализовање наследно-правних захтева.

(Кс. у Н Саду, Г. II 551-1933.)

67.

Према тач 5 §-а 571 Грпп. тужба се има одбацити ако која од странака није била никако заступана или је није заступао законски заступник, али само онда ако вођење парнице није било накнадно одобрено по пропису закона. Према томе суд има претходно да позове странку да поднесе правилну пуномоћ и да се изјасни да ли одобрава досадашњи поступак, па у колико странка не би дала пуномоћ за вођење парнице и не би одобрила досадашњи поступак, тужба се тек тада може одбацити на основу тач. 8 §-а 571 и §-а 572 Грпп.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 224-926)

68.

Према сталној судској пракси понуда нагоде у току парнице, не може се сматрати признањем обвезе са стране странке, која нуди нагоду.

(Кс. у Н. Саду, Г. II 461-1934.)

69.

I. Не може се одбити преслушање сведока на тој основи, да не постоји вероватност, да би тај сведок могао више знати, него већ преслушани сведоци. — II. И ако потраживање које се у смислу § 176 зак. чл. XVII: 1884 има остварити пред обршном власти, може се пред редовним судом остварити путем урачунавања.

(Кс. у Новом Саду, Г. II 519-933.)

70.

I. Политичка општина нема службеног делокруга за изостављање уверења о процени, сем случаја, када је то законом упућено у њезин делокруг. — II. Израчунавање нужног дела. — III. Уговор међу блиским рођацима. — IV. Када се плодоуживање не може сматрати шеретом?

(Кс. у Н. Саду, Г. II 523-1933.)

Касациони суд у Новом Саду ревизионој молби тужитељице делимично место даје, апелациону пресуду мења у толико, што досуђену своту повисује на 15.709.50 динара.

Уједно осуђује тужене да плате тужитељици на руке њеног правозаступника, на име ревизионих трошкова износ од 566 динара у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Против пресуде Апелационог суда поднела је ревизиону молбу тужиља.

У својој ревизионој молби тужиља истиче да је Апелациони суд који је усвојио становиште првостепеног

суда у погледу стања ствари као и у погледу заузетог правног схватања усвојио и оно схватање првостепеног суда да је уговор од 2 фебруара 1929, пошто је склопљен између блиских рођака фиктиван с обзиром да је вредност купа већа од куповне цене.

Сматра да је то установљење будући ненападнуто, меродавно и за ревизиони суд.

Пошто је уговор фиктиван сматра да јој припада у смислу § 25 зак. чл. XXIV: 1885 не само нужни него и законски наследни део из оставине очеве т. ј. половина оставине.

Напада установљење Апелационог суда што је у својој пресуди изрекао да је горе цитирани уговор правоваљан јер, да не може један исти уговор бити и фиктиван и неважан а у исти мах и правоваљан.

Сматра да Апелациони суд није у опште могао говорити о оставини пок. П. И., ако је изрекао, да је горњи уговор ваљан.

Надаље тврди да је Окружни суд погрешно установио чисту вредност оставине.

Пошто су гледе установљења чисте вредности оставине узете у обзир само непокретнине, то сматра да се од установљене вредности непокретности није смела одбити вредност покретних ствари од 10.000 динара.

Исто тако сматра да се није смела одбити ни противредност задржаног права доживотног плодоуживања.

Од своте од 82.836·10 динара могла би се одбити само свота од 20.000 динара, коју су своту као куповну цену тужени наводно исплатили пок. П. И.

Сматра али да је повредом формалних права установљено, да тужени ту своту нису натрат приишли од покојника.

И на бази израчунавања првостепеног суда сматра да би њен наследни део износио 31.418 динара.

Но у колико би суд признао тужиљи само нужни део, сматра да би тај изнео, не колико су првостепени н

призивни суд досудили него 15.707 динара са 5% каматом од дана смрти пок. П. И.

Пошто је, тврди захтев његове ревизионе молбе оправдан то је оправдан и његов захтев гледе досуђења ревизионих трошкова.

Предлаже да се пресуда призивног суда преиначи, тужби њеној у целости места даде, а у најгорем случају, да јој се досуђена свота на име нужног дела повиси бар на своту од 15.707·50 динара те да јој се досуде сразмерни парнични призивни и ревизиони трошкови.

Ревизиона молба у погледу § 25 зак. чл. XXIV: 1885 није основана, већ ни стога што се у овом случају не ради о правном послу за случај смрти, него о правном послу међу живима.

Није основана ни жалба формално правна да наиме призивни суд није узео у обзир уверење општине Б. од 25 септембра 1929 (без броја) о процени упитних некретнина, јер општина нема службеног делокруга за истављање уверења о процени, сем случаја, кад је то законом упућено у њезин делокруг, а у датом случају не постоји такав законски пропис.

Према томе Апелациони суд није повредио формално право, када је узео у обзир сагласно мишљење саслушаних стручњака и њихово мишљење узео као основицу за установљење процењене вредности. — Иначе пошто тужитељица није одмах на расправи ставила замерку против начина давања мишљења, то је она у смислу § 223 Грпп. изгубила право на овопредметну жалбу.

Што се тиче жалбе у погледу повреде материјалног права она је делом неоснована.

За основицу израчунавања нужног дела служи она имовна вредност коју је оставитељ још за живота унапред дао својој деци, надаље коју је за живота поклонио и најзад која је после смрти оставитеља остала у његовој заоставштини. Даље је правно правило, да у случају преноса имовине међу члановима породице, према онима ко-

ји су после предаваоца позвати да наследе, примаоца терети доказ у том погледу, да су у уговору назначени терети постојали, односно, да је прималац стварно исплатио у уговору означену цену.

У овом погледу не може се примити као доказ признање садржано у тексту дотичног уговора, јер је то само изјава дотичних уговорних странака, него се према лицима, позваним на нужни део, стварна исплата има доказати другим, одговарајућим доказима.

У колико се пак оваквим одговарајућим доказима утврди да је преузималац некретнина стварно исплатио у уговору означену цену, онда се ова цена има одбити од стварне вредности некретнина и по одбитку добивена свота има се сматрати поклоном.

Истина да се по § 785 Агз. имају од масе одбити дугови и други терети који су теретили дотичну имовину још за живота оставитељева, али таким теретом се не може сматрати плодоуживање, које је родитељ — оставитељ задржао за себе истим уговором. Баш зато је са гледишта нужног дела ирелевантно то, што је оставитељ на упитне некретнине задржао за себе плодоуживање које и тако престаје смрћу с обзиром на то, да нужни део припада из супстанције имовине.

Према горе изложеном правном правилу није се могла одбити од вредности заоставштине, вредност плодоуживања, које је иначе смрћу оставитељевом престало. Исто тако се није могла одбити ни куповна цена покретних ствари зато, што ју парничним списима нема података да је њихова вредност премашила куповну цену, која је за њих исплаћена.

Изрека о трошковима ревизије оснива се на уставни § 543 у савезу са § 508 и 426 Грпп.

Нови Сад, 9 фебруара 1938 године.

71.

Из односа који постоји између поседа као главног предмета и измакле користи као споредног предмета,

излази, да ако се изгубљена добит не остварује заједно са поседом, ништи се у парници ради поседа одразложено не задржи право на посебно остварење, има се сматрати, да се власник одрекао измакле добити. Но, ово правило не може се применити, ако тужитељ своју тужбу у току парнице пред првим судом прошири и на измаклу корист (§ 188 тач. 2 стр. Грп.),

(Кс. у Н. Саду, Г. II. 105-1934).

Касациони суд у Новом Саду ревизиону молбу тужених одбија.

Разлози: Тужитељи су својом тужбом од 26. X. 1925 године код Окружног суда у Сомбору тражили од тужених посед некретнина у површини од 2 јутра и 305 хвати у самој тој тужби нису тражили и измаклу добит, нити пак задржали право, да исту посебно остваре. Но још у првостепеном поступку, својим поднеском од 1. V. 1927 г. изнесеним и усмено на расправи дне 16 маја 1927 године проширили су свој тужбени захтев и на измаклу добит као и на мерничке трошкове.

Окружни суд је дне 23 маја 1927 године донео међупресуду, којом је тужитељима досудио посед с тим, да ће у погледу висине измакле добити и мерничких трошкова наставити поступак по правоћности ово пресуде. Међупресуда је постала правоснажна, након чега је првостепени суд после проведеног доказног поступка — који су обе парничке странке понудиле — донео пресуду у погледу измакле добити и мерничких трошкова обавезавши тужене да плате тужитељима и измаклу добит, почевши од 1923-1924 године па до године 1928-1929, дочим је тужбу у погледу мерничких трошкова одбио.

Апелациони суд је поводом призива обе парничне странке, пресуду Окружног суда утолико преиначио, што је тужитељима досудио и у име парничних трошкова износ од 2000 динара, дочим је иначе нападнуту пресуду одобрио.

Против ове пресуде Апелационог суда, уложили су ревизиону молбу тужени.

Жале се: да је Апелациони суд повредио материјално право, када је тужитељима досудио измаклу корист иако одмах у тужби исту нису тражили, нити на посебно остварење исте право задржали, те према томе накнадно исту нису могли остварити.

Ова жалба није основана.

Из односа који постоји између поседа, као главног предмета и измакле добити као споредног предмета, излази, да ако се изгубљена добит не остварује заједно са поседом, нити се у парници ради поседа образложено задржи право на посебно остварење, има се сматрати, да се власник одрекао измалке добити.

Но ово правно правило, не може се применити у конкретном случају.

Истина, да тужитељи — као што је горе већ наведено — у самој тужби поред поседа нису тражили и измаклу корист, нити задржали право на посебно остварење исте, али није спорно, да су они ту своју тужбу у току парнице још у првостепеном поступку проширили и на измаклу корист, а то су у смислу §-а 188 т. 2 старог Гр. п. п. могли учинити. Према томе има се сматрати да су они измаклу корист остваривали у истој парници, заједно са поседом, те се не може узети да су се они измакле користи одрекли.

Горње правно правило се пак односи на случајеве, када се у тужби ради поседа не тражи и измакла корист, нити се на посебно остварење образложено задржи право, нити се пак у току те парнице ради поседа у смислу закона допуштено прошири тужба и на измаклу добит, па се покрене нова парница ради посебног остваривања измакле добити.

Жале се даље тужени, да је Апелациони суд повредио материјално право, када је досудио измаклу корист и за време пре предаје тужбе.

Ни ова жалба није основана.

Према ненападнутом чињеничком стању које је установио Апелациони суд, утврђено је, да су тужени од септембра месеца 1923 године знали да немају право на посед спорних некретнина, те да их од тада као злонамерни поседници поседују, услед чега су дужни од тада тужитељима и накнадити измаклу корист.

Жале се напослетку тужени, да је Апелациони суд повредио формално право, када их је обавезао на снашање парничких трошкова, пошто су исти већ били узети у обзир, приликом установљења парничких трошкова у међупресуди.

Ни ова жалба није основана, јер је према нападно-том чињеничком стању по Апелационом суду утврђено да ти трошкови нису били узети у обзир у међупресуди и да је тај мернички премер служио као основ за установљење чињеничког стања у тој пресуди те према томе, када је мернички премер спорног имања служио за подлогу овог спора, онда је исти био неодложно потребан, па зато тужитељи имају право на накнаду трошкова око тог премера јер су тужени својим држањем за то дали повода.

Услед изложеног ваљало је ревизиону молбу тужених као неосновану одбити.

Тужитељи нису имали никаквог трошка у ревизионом поступку па им није ни досуђен.

Нови Сад, 26 јануара 1938 године.

72.

§ 519 новог Грпн има се тако разумети, да се молба ради допуне пресуде има поднети оном суду, који је изрекао пресуду чија се допуна тражи.

(Кс. у Новом Саду, Рек. II 87-1937).

Касациони суд у Новом Саду рекурс уважава, закључак Апелационог суда укида и ствар враћа Апелационом суду, да молбу мериторно реши.

Образложење: Апелациони суд је молбу прворедне тужене за допуну пресуде Апелационог суда од 23-X 1936 број Пл. I 135/35/7 одбацио, јер да је код првостепеног суда протоколисана после осмо дневног рока од уручења пресуде првотуженој.

Касациони суд размотривши списе нашао је, да је рекурс прворедне тужене, која је тражила, да се нападути закључак укине и Апелациони суд упути да молбу као праводобно поднесену расправи, основан.

Не стоји, да се молба за допуну пресуде мора поднети парничном суду I степена, јер то не нормира уставна § 519 Грпп., већ се има у року од 8 дана по уручењу пресуде поднети оном парничном суду, који је изрекао пресуду чија се допуна тражи.

Пошто је тужена првог реда тражила надопуну цитиране пресуде Апелационог суда, то је молба поднета Апелационом суду 7-ми дан од уручења пресуде, дакле благовремено, па стога мора Апелациони суд исту у мериторно расматрање узети, и даље по закону поступити.

Трошак рекурса није молитељици досуђен; јер га противна странка није проузроковала.

Нови Сад, 11 фебруара 1938 године.

73.

Тумачење и смисао уговора странака, да роба мора бити добра код паковања.

(Кс. у Новом Саду, Г. II 297-934.)

Касациони суд у Новом Саду, ревизиону молбу туженог одбија и обвезује га да плати тужитељици на руке њеног правозаступника, у име трошка ревизионог поступка износ од 784 динара, у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: У својој ревизионој молби тужени тврди, да је призивни суд повредио формално правно правило, када је одбио надопуну доказног поступка саслушањем

сведока Б. Н. из В., а у доказ околности да је и након лицитације продао спорну рибу за људску исхрану, чиме би се доказало, да риба није била покварена у моменту паковања.

Према томе сматра да, у колико је промена у квалитету рибе настала за време транспорта, да у смислу купопродајног уговора та штета иде и на терет купца т. ј. тужиоца.

Напокон сматра, да је повређено материјално правно правило, што је усупрот томе што одговорност за евентуалну промену на спорној риби терети тужиоца, туженог осудио на накнаду штете.

Предлаже да се тужиља с тужбом одбије и пресуди на снашање свих трошкова.

У другом реду предлаже да се пресуда призивног суда разреши и исти упути да након прописног поступка донесе нову одлуку.

Разлози ревизије нису основани.

Истина, да је у смислу „закупног листа“ од 30 септембра 1930 уговорено међу странкама да квалитет рибе мора бити добар код *паковања*, према чему, тужени не би био одговоран за штету која би се у погледу квалитета рибе догодила приликом транспорта или можда и касније, но и првостепени и призивни суд је брижљивим испитивањем целе садржине расправе и проведеног доказног поступка установио као чињеницу, да је риба покварена била и за људску исхрану неприкладна, не приликом или услед транспорта већ, да је риба била покварена зато, јер није била добро усољена, дакле услед рђаве манипулације туженог, односно рибарске задруге у А.

То установљење првостепеног и призивног суда у складу са прописима § 270 Грпп. није се збило услед нетачне примене или непримене кога правног прописа, нити је из утврђених чињеница изведен очевидно погрешан закључак, а нити је чињенично утврђење у опреци са садржином списка (§ 534 од. трећи ст. Грпп.)

Призивни је суд образложио правилно, зашто није припустио по туженој понуђено доказивање на околност да је спорна риба у моменту паковања била употребљива за људску исхрану јер се његово утврђење чињеничног стања оснива не само на основу исказа преслушаних сведока већ поглавито на исказу и мишљењу ветеринарских вештака К. Љ. и Б. Ф., који су изричито потврдили, да се риба, да је била прописно насољена и пакована, не би могла покварити за време транспорта од 5 дана, према чему је призивни суд без повреде правних правила закључио, да је риба била покварена већ за време паковања т. ј. још код тужене.

Зато је непотребно и неодлучно саслушавања сведока Б. Н., јер кад би он и доказао, да је можда ту рибу и препродао за људску храну, из тога се не може извести да је њен квалитет био исправан, поготово, кад се узме да је на расправи 28 марта 1933 године приказан по самом туженом дражбени записник у коме је ветеринар утврдио, да спорна риба није способна са људску исхрану, него само за индустријске сврхе.

У осталом и сам је тужени на призивној расправи предложио, да се горе наведени сведок само „у случају потребе“ саслуша, а та потреба уследведеног доказног поступка и правилно утврђеног чињеничног стања фактично не постоји, према чему је тај доказ правилно мимоиђен (§ 270 ст. грађ. пр.)

Пошто тужиљи није дата роба доброг квалитета при паковању, како је то у уговору предвиђено, те пошто је тиме тужиља претрпела штету, за који носи одговорност тужена, јер није извршила погодбену обавезу то тужиљи припада право на оштету, према чему није повређено материјално право, што је установљена одговорност тужене за штету, коју је из горњег уговора претрпела тужиља.

Ради тога је ваљало ревизију тужене одбити.

Изрека о ревизијским трошковима оснива се на §§ 543, 508 и 425 Грпп.

Нови Сад, 9 фебруара 1938 године.

74.

Брак се има на основу §-а 55 Закона о брачном праву прогласити неваљаним, ако је једна странка пре брака зашатила пред другом странком то, да болује од неизлечиве епилепсије.

(Кс. у Н. Саду, Г. II 700-933.)

Ревизиона молба тужитељице се уважава, позивна пресуда разрешава, а позивни суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој ће решити и то која странка има да сноси трошак ревизионог поступка, који се установљава за тужитељицу са 620 динара словима (шестстотинадвдесет) динара.

Разлози: Тужитељица својом тужбом побија брак са туженим на основу § 55 Закона о браку, а из разлога, што тужени болује од тешке душевне болести епилептичних нападаја у помраченом душевном стању.

Првостепени суд је тужбу одбио установивши, да је та болест код туженог наступила тек у браку када је тужени био оперисан од слепог црева.

Позивни суд је ту пресуду потврдио, јер да тужени пре брака није знао, да болује од наведене болести.

У својој ревизионој молби ту пресуду напада тужитељица због повреде формално и материјално правних прописа.

Тужитељица истиче, да је позивни суд повредио формално правне прописе тиме, што приликом решавања, да ли је тужени наведену болест имао пре брака и да ли је за њу знао, није узео у обзир прикључене дописне кврте још у поступку пред првостепеним судом, које је карте тужени писао из Будимпеште пре брака, а из ко-

јих се види, да се је већ тада лечио од тешке живчане болести.

Затим што на основу исказа сведока К. није установио као чињеницу, да је тужени имао нападе и пре брака;

те што исказ сведокиње С. М. није оценио у вези са исказом Дра А., с обзиром на чињеницу, да сам брак није могао на туженога утицати физиолошки у том правцу, да болест из латентног стања пређе у акутно.

Ове су жалбе основане.

Према записнику под 32 сведок Г. К. изказао је и то, да је он са туженим пре брака становао у једној соби од 15-II 1922 до јануара 1929 и да је приметио код истог необичне појаве: да је спавао седећи у кревету, да је приликом спавања држао револвер на грудима, а кад га је сведок пробудио, није знао ништа да каже, да је излазио ноћу на двориште тужећи се да га боли глава.

Из прикључених дописница пред првостепеним судом се види, да тужени пише, да се у Пешти лечи од живчане болести.

Тиме што призивни суд није оценио цитирани део исказа сведока К., а ни споменуте дописне карте, то што исказ сведокиње С. М. није оценио у вези са осталим горе истакнутим околностима, повредио је призивни суд прописе из §-а 270 Грпп. па је Касациони суд морао призивну пресуду разрешити и упутити призивни суд на даљи поступак.

У наставном поступку имаће призивни суд установити, када су писане наведене карте и када је била операција слепог црева код туженог, те када је склопљен брак.

Ако је та операција била пре брака, онда ће суд имати узети у оцену поред наведеног исказа сведока К. и дописница још и исказ Дра А. као сведока у записнику под 15, да му је сам тужени рекао, да је ова болест код њега последица операције трбуха, па затим исказ сведока С. М., да је она одмах после венчања видела туженог

у узрујаном стању, са укоченим погледом и у ставу као да хоће неког да нападне.

Овај последњи исказ имаће суд оценити с обзиром на исказ Дра А. као стручњака, да је код туженог постојала болест и пре операције, ма и у латентном стању као последица херeditарности, а операција црева, да је могла само проузроковати, да се болест видно читује, да је сам тужени рекао Дру А., да је описана болест последица операције трбуха, па све то с обзиром на размак времена од операције до брака, наиме, да ли је операција била непосредно пред брак, или много раније, јер стручњак није изјавио, да би сам брак могао проузроковати видно читовање латентне болести, већ операција.

Поред оцене исказа сведока К. и дописница имаће суд ма и уз преслушање стручњака установити да ли су оне појаве о којима говори сведок К. односно која се спомиње у дописницама, симптоми наведене болести туженога у тужби.

Услед разрешења призивне пресуде из горњих разлога, остале жалбе ревизионе молбе постале су беспредметне.

Решење о трошковима се оснива на §§ 543 и 508 Грпп.

У Новом Саду 6 децембра 1937 године.

75.

1. Закон у погледу побијања не прави правне разлике између природне и правне особе, и између приватне и пореске тражбине. Према томе може се по § 27 Стеч. закона побијати и извршна заплена вођена ради наплате пореза. — II. По сталној судској пракси: код извршења које се спроводи по службеној дужности, пошто је за заступање интереса тражиоца извршења, позван изаслани извршилац, то оно знање о обустави плаћања извршењикова, до кога је дошао изаслани егзекутор у току овог поступка, има се сматрати, као да је до тога знања

дошао сам тражилац извршења. — III. Злонамера односно знање о обустави плаћања треба да постоји у времену правнога дела, које се напада.

(Кс. у Н. Саду, Г. II 7201-1933.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија. Одговор тужитеља на ревизиону молбу Касациони суд по службеној дужности одбацује.

Разлази: Тужитељ, као старатељ стечајне масе презадуженог Х. Б., трговца у С. тражио је у тужби да се пресудом изрече да је намирна оврха спроведена у корист Државног Ерара ради дужног пореза од 93.895 дин. спп. без крепости према стечајним веровницима те да се заплећене покретнине према истима ослободе од оврхе.

Првостепени је суд тужбу одбио, јер да се није могло установити да је тужени приликом спровођења оврхе имао знања о обустави плаћања.

Апелациони суд је на темељу проведених доказа и ценећи допринесене исправе установио ново чињенично стање наиме, да је тужени имао знања, провађајући 24 августа 1928 против туженог намирну оврху за дужни порез, да је исти обуставио плаћање те је променио првостепену пресуду, удовољивши захтеву тужбе у целисти.

Тужени напада ревизионом молбом призивну пресуду, тврдећи, да је иста донесена са повредом формално-правних прописа, јер да је изведен очевидно погрешан закључак из установљеног чињеничног стања.

Тврди, да се из околности што је против презадуженика проведено више оврха не може закључити, да је Државни Ерар имао знања о обустави плаћања, јер да градско пореско звање, које је провађало за Држ. Ерар оврхе, није о том обавестило ни пореску управу у С. ни држ. правобраниоштво.

Сматра, да допис државног правобраниоштва од 17-IX 1930 нема ваљаности јер да је исти чиновник држ. правобраниоштва написао у заблуди мислећи да је потра-

живање Ерара, уврштењем у I и II разред стечајних веровника довољно осигурано.

Осим тога сматра да признање, учињено у том допису нема важности без одобрења Министра финансије.

Жали се напокон што је Апелациони суд поверовао исказама Х. Б. и Х. М., од којих је први презадуженик, а други његов шогор према чему да су заинтересовани на исходу ове парнице те да је требало још саслушати као сведока О. В, који је као порески извршитељ оврху спровађао, да би се проверила веродостојност исказа преслушаних сведока.

Предлаже стога да се нападнута пресуда преиначи, тужилац с тужбом одбије и пресуди на снашање парничних, призивних и ревизионих трошкова.

Разлози ревизионе молбе нису основани.

Закон у погледу побијања не прави правне разлике између природне и правне особе, и између приватне и пореске тражбине. Према томе може се по § 27 стеч. закона побијати и извршна заплена вођена ради наплате пореза.

По сталној судској правној пракси: код извршења које се спроводи по службеној дужности, пошто је за заступање интереса молиоца извршења, позван изаслани извршитељ то оно знање о обустави плаћања извршенова до кога је дошао изаслани егзекутор у току овог поступка има се сматрати као да је до тога знања дошао и сам тражилац извршења.

Апелациони суд је установио, да је тужени у моменту провађања намирне оврхе (24-VIII 1924) имао знања да је презадуженик обуставио већ плаћања, а то установљење је, донесено без повреде правних прописа, те није у опреци са садржајем списка (§ 534 Грпп.), док сам оцена веродостојности преслушаних сведока не спада у оквир ревизије, па је стога с обзиром на установљено чињенично стање било непотребно саслушање

још сведока О. В. у доказ околности које су већ устављене по Апелационом суду.

И без обзира на правну ваљаност дописа од 17-X 1930 чињенично је стање правилно установљено и из њега изведен ваљан правни закључак, па пошто злонамера, односно знање о обустави плаћања треба да постоји у времену правног дела које се напада, а пошто је то Апелациони суд прописно установио, то је ваљало ревизиону молбу туженог као неосновану одбити.

Ревизиони трошкови нису тужиоцу досуђени јер је одговор на ревизиону молбу туженог касно поднео.

Нови Сад, 15 децембра 1937 године.

76.

1. Уговорна странка само онда одговара за заблуду друге странке, ако је ту заблуду сама изазвала или ако је знала или морала знати, да је прошивна странка у заблуди, па је ту заблуду искористила. — II. Подизање куповне цене из благајне Сирочадског стола, не значи накнадно одобрење купопродаје, ако је подизање новца уследило из заблуде, да је уговор одобрен од стране Сирочадског стола.

(Кс. у Н Саду, Г. 680-1931.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија.

Разлоги: Тужени напада пресуду Апелационог суда што је Суд утврдио да спорни уговор нема важности, јер тужени није ни тврдио да је тужитељ спорни уговор као пунољетан изричито одобрио, а да ни она околност, што је тужитељ као пунољетан погодио куповнину продатих некретнина, сама по себи не представља конклюдентан чин из кога би се могло закључути, да је тужитељ на уговор пристао. Према пресуди Апелационог суда овај чин би само онда значио одобрење уговора, да је тужитељ у време подизања новца знао, да уговор Сиро-

чадски Сто није одобрио, па да је ипак подигао куповну цену.

Апелациони суд даље утврђује да је тужитељ приликом подизања новца био у заблуди, а у ту заблуду да га је тужени довео.

Тужени тврди, да је ово Апелациони суд утврдио са повредом материјалних правних прописа, а да је из установљених чињеница извео погрешан закључак.

Наводи да је он склопио спорни купопродајни уговор 24 маја 1919 године са П. А. тутором млд. П. Т. Уговор је поднет Сирочадском Столу у В. Б., који га је начелно одобрио својим решењем број 15032/1919. Тужени је положио у име куповнине своту од 18.000 динара код Сирочадског Стола.

Када је тужитељ постао пунољетан поднео је 10 јуна 1925 године молбу Сирочадском Столу и тражио да му се ова куповна цена изда из депозита Сирочадског Стола. Сирочадски Сто је ову молбу уважио, и тужитељ је на основу решења Сирочадског Стола куповну цену и подигао.

Тиме је по тврдњи туженога одобрио тужитељ уговор који је тужени склопио са тужитељевим тутором.

Тужитељ је доцније ову куповну цену натраг вратио у депозит Сирочадског Стола и то онда, када је вредност некретнина знатно порасла, па се тужитељ покајао, што је уговор одобрио и депоновану своту подигао.

Према томе неоснован је закључак Апелационог суда да би конклюдентан чин предлежао само онда, да је тужитељ у време подизања депозита знао да уговор није одобрен.

Не може се никако сматрати да је тужитељ у време подизања новца био у заблуди да ли је купопродајни уговор био одобрен. Тужитељ у својој тужби тврди, да је мислио да је уговор од стране Сирочадског Стола био одобрен, а затим опет вели да није знао да ли је уговор одобрен или не.

Ове две чињенице једна другу искључују. Суд је погрешно установио да је тужитељ веровао да је уговор одобрен јер то ниједна странка није тражила, а кад тужитељ није знао, да је уговор одобрен или не, онда суд не може тврдити да је тужени тужитеља довео у ту заблуду, те је веровао да је уговор одобрен. Најмање је тужени могао тужитеља довести у заблуду тиме, што је одмах ушао у посед некретнина и ако је по уговору могао ући тек по одобрењу истога од стране Сирочадског Стола, надаље тиме, што је куповну цену одмах положио иако је по решењу Сирочадског Стола исту имао да плати тек по одобрењу уговора.

На основу заблуде, једна странка може напасти ваљаност уговора само онда, ако ју противна странка довела у заблуду или је приметила да је друга странка у заблуди или је то морала применити из предлежећих околности, па је ту заблуду искористила и уговор склопила.

У овом случају не предлежи ни један од горњих случајева јер тужитељ не тврди да је туженоме било познато да је тужитељ у заблуди нити је пак доказано да је тужитељ изазвао ову заблуду.

Према томе ако је тужитељ био у заблуди коју тужени није скривио то тужитељ има да сноси штету која је потекла из ове заблуде.

Иначе тужитеља терети и немарност јер се тужитељ морао уверити како стоји ствар у погледу уговора пре него што је новац подигао.

Ове су жалбе неосноване. Истина је да тужени за заблуду само онда одговара ако је сам изазвао заблуду или је знао или морао знати да је противник у заблуди, па је ту заблуду искористио. Не стоји навод туженога да је он требао одмах ступити у посед купљене некретнине, јер по гласу приложеног купопродајног уговора тужени је тек по одобрењу уговора од стране Сирочадског Стола требао ступити у посед и платити куповну цену. Тужитељ је знао, да је тужени већ 5 година у по-

седу купљених некретнина, јер је као малољетан одлазио код туженога у кућу, а извештен је и о томе да је тужени исплатио и куповну цену, те је с правом веровао да је све то тужени зато учинио, што је купопродајни уговор одобрен. Према томе овако понашање туженога изазвало је заблуду код тужитеља да је уговор заиста одобрен. Према томе тужитељ није зато подигао куповну цену из депозита Сирочадског Стола, што је хтео одобрити упитни уговор, него је дигао у заблуди, верујући да је уговор одобрен.

Не стоје наводи туженога да је тужитељ зато тако поступио јер није знао дали је уговор одобрен или не, па је дигао новац из немарности не узимајући себи труда да се увери дали је уговор одобрен или не. Тужитељ под заклетвом испитан изричито вели да је новац зато тражио, јер је веровао да је уговор одобрен и то на основу понашања самога туженога, који је поступао тако, као да некретнине поседује на основу пуноважног уговора.

Према томе тужени је баш овим понашањем изазвао заблуду код тужитеља, те има и да сноси све последице таког свога чина.

Не стоји ни овај навод туженога, да је тужитељ тек онда напао уговор, када је видео да су међувремено некретнине скочиле у цени и да је зато вратио новац на траг, јер су некретнине већ 1925 године скочиле, те су вредиле много више него 1919 године када је уговор склопљен. Тај разлог говори баш против туженога. Тужитељ је 1925 године постао пунољетан, те се одмах обратио Сирочадском Столу у погледу исплате куповнине и кад је видео да куповнина није сва уплаћена, а разјашњење од Сирочадског Стола није добио, послао је рођака своје жене да испита ствар и кад је дознао да уговор није одобрен, одмах је вратио новац. Из овога излази, да тужитеља не терети пропуст и да се не може тврдити да је тужитељ дугим ћутањем одобрио спорни уговор,

јер је одмах преузео кораке код надлежне власти у погледу очувања својих права. Тужитељ је само толико времена пустио да протекне колико је потребно било да добије одговор од надлежне власти, а кад од исте није добио потребно разјашњење, известио се о ствари лично и новац вратио. Све ове радње тужитеља доказују баш то, да тужитељ овим радњама никако није мислио да спорни уговор одобри.

Према томе Апелациони суд је тачно утврдио да тужитељ није зато дигао новац да спорни уговор одобри. И то је правилно утврдио Суд, да је тужитељ код дизања новца био у заблуди као и то, да је ову заблуду изазвало код туженога понашање тужитељево. Према томе требало је ревизиону молбу туженога као неосновану одбити.

У Новом Саду, 1 фебруара 1934 године.

*

Види: III, 61, - VIII, 162, - XIV, 39, 173, - XVI, 100.

77.

Кад је кривичном пресудом изречено, да је државни службеник учинио званичну утају, не може се у грађанској парници ставити приговор, да службеник није био овлаштен на примање новца.

(Кс. у Н. Саду, Рев. 548-1935.)

Касациони суд ревизиону молбу Државнога Ерара одбија и осуђује га да тужиоцима, у руке њиховога правозаступника плати, у року од 15 дана под претњом оврхе 750 динара ревизионих трошкова.

Разлози: Тужитељи, као наследници пок. Ј. Ж. тражили су тужбом, да се Државни Ерар солидарно са Ј. Ж. бившим арх. чиновником Округнога суда у В. К., осуди да им накнади своту од 60.000 динара. Навели су у тужби, да је њихов правни претходник, Ј. Ж. у кривичном предмету против његовога сина, Ј. С. фебруара

месеца 1926 године, положио код Окружног суда у В. К. своту од 100.000 динара у име кауције да му син буде пуштен да се из слободе брани. Па како је исти право-моћном пресудом од оптужбе ослобођен, наводе тужитељи да су тражили, да им Окружни суд положених 100.000 динара кауције врати. Окружни им је суд вратио, међутим, самосвоту од 40.000 динара, док им преостатак од 60.000 динара није вратио, извештавајући их да је ту своту Ј. Ж. проневерио

Првостепени суд је тужитеље са тужбом према Државном Ерару одбио, јер да Ерар не може бити одговоран за штету коју су тужитељи претрпели, будући да Ј. Ж. није био овлаштен да прима у судски полог кауције ради пуштања на слободу. Услед призива државног ерара Апелациони суд је преиначио пресуду Окружног суда и осудио Државни Ерар да тужитељима плати своту од 60.000 динара, јер да Ј. Ж. правоћном пресудом кривичног суда осуђен због злочина званичне утаје, из чега излази, да је проневеру учинио у својству лица које је било овлаштено да прима кауције, ради пуштања на слободу које се у судски полог стављају.

Пресуду Апелационог суда напао је ревизионом молбом тужени Државни Ерар, жалећи се да је пресуда донесена са повредом материјалног правног прописа. Жалба није основана.

Правно је правило да је грађански суд у погледу питања да ли је кривично дело почињено, па и у погледу квалификације кривичног дела везан пресудом кривичног суда. У конкретном случају је неоспорно, да је Ј. Ж., бивши чиновник Окружног суда у В. К. проглашен кривим због злочина званичне утаје, коју је починио тиме, што је од примљеног депозита од 100.000 динара положеног у корист Ј. С., присвојио 60.000 динара. Па како је кривична пресуда донета на основу правног стајалишта кривичног суда, да је Ј. био овлаштен да прима кауције које је ваљало стављати у судски депозит, Каса-

циони суд налази да грађански суд није надлежни да испитује да ли је изрека кривичнога [суда у конкретном случају] правилна или није, те да је Апелациони суд правилно поступио када је, преиначујући првостепену пресуду, обвезао Ерар да тужитељима своту од 60.000 динара накнади.

Изрека о трошковима ревизионога поступка оснива се на прописима §§ 543 и 508 грађ. пп.

Нови Сад, 5 новембра 1935 године.

78.

И. Против решења Апелационог суда о ванредном ублажењу казне, нема места правном леку. — II. Поднесак се има сматрати правним леком — ако то излази из његове садржине — и онда, ако подносилац изречно тврди, да свој поднесак не сматра правним леком.

(Кс. у Новом Саду, Кре. 305-1932).

Касациони суд жалбу одбацује.

Разлози: Осуђеник Др Б. Г. у својој претставци под бр. Кре 305/29/1932 и њеним допунама под Кре 305/30/32 и Кре 305/32/1932 навео је да је у кривичној ствари због злочинства званично утаје осуђен од Окружног суда на две године робије и ова је пресуда постала правомоћна. Тражио је ванредно ублажење казне, и ову је молбу Апелациони суд уважио и снизио му казну на једну годину дана затвора, коју је казну, вели, отпочео издржавати у казн. заводу.

За овим је навео: да Апелациони суд није био надлежан да овакву одлуку доноси, са разлога што према поступку ово питање о ванредном ублажавању казне Апелациони суд решава само онда, ако је казну само првостепени суд одмерио; али ако је ствар ишла пред Касациони суд и овај у целости првостепену пресуду одобрио, као што је овде случај, несумњиво је, вели, да је

и тај високи суд казну одмерио, јер одмеравање казне није само онда по среди, ако виши суд казну снизи или повиси, него и онда ако је одобри.

Стога је молио Касациони Суд да му он изврши ово ванредно ублажење казне у највећој мери и да одобри суспендовање казне а осим тога и да му се отклони споредна казна губитка частних права.

Истиче да ову молбу само у том случају жели остварити, ако би добио нижу казну од једне године дана строга затвора, а осим тога навео је и то: да ова молба није правни лек, него посебна молба у питању сукоба надлежности.

Узевши у оцену наводе изложене у претставци осуђенога Др. Б. Г., Касациони суд је, претходно, констатовао; да се овај поднесак према својој целокупној садржини и правој суштини има сматрати као жалба против решења Апелационог суда у Новом Саду од 31 марта 1934 год. Бр. Кно 16-48-1934 којим је молиоцу ублажена казна на једну годину строга затвора и три године губитка часних прапа, без обзира на предњу изјаву осуђенога, да он ову молбу не сматра као правни лек, јер према § 325 од. 2 Скрп. погрешан или неисправан назив правног лека не смета.

Како је у даном случају навед. одлуку о ванред. ублажавању казне донео Апелациони суд у кругу своје надлежности, то, према § 328 одељ. послед. у вези са § 430 од. 3 Скрп, против навед. решења Апелационог суда нема места жалби, па је стога Касац. суд морао навед. жалбу да одбаци.

Нови Сад, 24 октобра 1934 године,

79.

По §-у 203 Зак. о извршном поступку може се спровађати извршење на надграђевину само у случају ако поред осталих услова постоји и тај, да је власник над-

Иск. д. Сп/242

случају одговорност мужевљева оца са обвезом мужевљевом, и по материјалном праву солидарна.

Према горе изложеноме стална је судска пракса, да захтев на привр издржавање жене, не спада у делокруг брако-разводног суда, ако се он остварује не само против мужа, него солидарно и против мужевљева оца.

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

(Наставак).

220.

У смислу јаскокуманских статута, из покретне заоставштине која сачињава мужевљеву тековину, удовици која није саститељ тековине, припада један наследни део под насловом супружанског наслеђа. (Н. О. 16-V-1906 број 827).

221.

Од оставинске имовине, без тестаментa умрлог латинског, грчког и јерменског католичког нижег свештенства т. ј. оног који не потпада под Колонићев споразум, само онај део тековине потпада под троструку поделу, установљену посебним прописима о наслеђивању иза оваких црквених лица, — који су део стекли из прихода црквених дотација или с обзиром на овакав црквени положај, из другог црквеног извора; слетствено томе испада из круга овог посебног нормирања стечена имовина свих оних црквених лица, који немају приход из црквене дотације или приход из црквених извора. (Н. О. 12-IX 1906 број 6617).

222.

На имање стечено из плате коју је уживало рим. кат. црквено лице, као бивши катихета државне велике гимназије, не могу се применити изнимни прописи који се односе на наслеђивање после црквених лица. (Н. О. 22-IX-1909 број 4349).

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ!

Позив на претплату!

Отварајући претплату за XVIII. годину, умољавамо све наше п. претплатнике, да на име претплате за 1938. годину изволе послати Дин. 120, с обзиром на то да је претплата платива одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Уједно, овим путем позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многих опомена, још ни до данас нису исплатили претплату за **раније** године, да изволе то одмах учинити.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из неких ранијих година, свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 априла 1938 год.

Уредништво „ЗБИРАКА“

НОВИ САД

Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.
